روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

پنجشنبه ۲۸ مهر ۱۴۰۱ | ۲۳ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۳۳۴ | Thursday - Oct 20, 2022

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

امروز در تاریخ

■ زادروز ستارخان، سیاستمدار مشروطه‌خواه/ ۱۲۴۵
■ زادروز سعید معروف، کاپیتان پیشین تیم ملی والیبال/ ۱۳۶۴
■ سالمرگ معمر قذافی، رهبر لیبی/ ۲۰۱۱

واحه

**گفته‌بودم چو بیایی غم دل با تو بگویم
چه بگویم که غم از دل برود چون تو بیایی**
سعدی

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۱:۴۹	غروب آفتاب: ۱۷:۲۳
اذان مغرب: ۱۷:۴۱	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۰۷
اذان صبح (فردا): ۴:۵۲	طلوع خورشید (فردا): ۶:۱۶

پیشخوان

سفرهای گالیور

درست همین دیروز سالمرگ جاناتان سوئیفت نویسنده مشهور ایرلندی است. هر قدر با نام او آشنا نباشیم با آثار او ما خاطرات بسیاری داریم. از معروف‌ترین آثار این نویسنده «سفرهای گالیور» است که چندین نشر از جمله نشر برج آن را منتشر کرده‌است. سفرهای گالیور با نام فرعی سفرهایی به میان برخی اقوام دوردست جهان در چهار بخش به شرح ماجراجویی‌های دور و دراز لموئل گالیور می‌پردازد که ۱۶ سال و هفت ماه طول می‌کشد. کتاب با شرحی مختصر درباره زندگی شخصی گالیور و در کشور انگلستان شروع می‌شود. او پزشکی خانواده‌دار است که رؤیای سفر و کسب آموزه‌های جدید به کار در دریاها می‌کشاندش و در این میان به چهار سرزمین عجیب و غریب پا می‌گذارد؛ «لیلی‌پوت» سرزمین آدم‌کوچولوها، «برابدینگنگ» سرزمین مردمانی غول‌پیکر، احمق و بی‌سیاست که با گالیور مثل حیوانات سیرک برخورد می‌کنند، «لاپوتا» جزیره‌ای معلق در آسمان با مردمانی دانشمند و فیلسوف و در آخر سرزمین «هویهنهنم‌ها» اسب‌هایی باهوش و دانا که از بی‌شعوری «یاهوها» (انسان‌ها) در عجبند. جاناتان سوئیفت با تلفیق سنت سفرنامه‌نویسی کلاسیک، طنز و ژانر فانتزی هجویه‌ای نوشته است درباره جامعه قرن ۱۸ انگلستان اما برخلاف سفرنامه‌نویس‌های کلاسیک فقط به روایت خاطرات و مخاطرات سفر نپرداخته و با نسبت‌دادن ویژگی‌های مردمان انگلستان به ساکنان سرزمین‌هایی خیالی امکانی فراهم آورده تا نگاهی انتقادی به سیاست، اجتماع و شخصیت‌های تاریخی هم‌عصرش داشته باشد و آنها را به ریشخند بگیرد.

میلیونرهای زاغه‌نشین!

چرا معضل کودکان کار با ۱۱ نهاد متولی حل نمی‌شود؟

میثم اسماعیلی
روزنامه‌نگار

قصه کودکان کار و خیابان در ایران قصه پرماجرایی است. از یک‌سو همواره نهادهای متولی (که البته تعدادشان هم کم نیست) با برنامه و فهرست انجام مسئولیت‌ها حرف از ساماندهی کودکان می‌زنند و حداقل در همه دو دهه اخیر هم تمامی این برنامه‌ها بی‌نتیجه و ناکارآمد بوده‌است، و از سوی دیگر وقتی به نظر می‌رسد این ساماندهی به جایی نخواهدرسید، حرف از درآمدهای بالای این کودکان به میان می‌آورند. تازه‌ترین این اظهارنظرها که البته بی‌سابقه هم نیست، مربوط به اظهارنظر مدیرعامل سازمان رفاه، خدمات و مشارکت‌های اجتماعی است که اعلام کرده «کودکانی که به عنوان کودکان کار و خیابانی از سوی سرشبکه‌ها و باندها و برخی خانواده‌ها استثمار می‌شوند، ماهانه درآمدی بین ۵۰، ۱۰۰ و ۱۵۰ میلیون تومانی دارند که رقمی بسیار قابل توجه است.» مافیای تکدیگری در تهران حرف تازه‌ای نیست، البته اگر مراد این مسئول از کار کودکان خیابانی همین موضوع باشد. پیش از اینها هم حرف از درآمدهای میلیاردی این مافیا حداقل در تهران بوده‌است. آن قدر که حتی چند سال پیش مشخص شده‌بود مناطقی در تهران برای تکدیگری سرقفلی دارد و این سرقفلی در اختیار همان سرشبکه‌های مورد اشاره این مقام مسئول است اما به یک چوب راندن کودکان کار و متکدیان همان مغلطه‌ای است که مورد اشاره بسیاری قرار گرفته‌است. چالش کودکان کار و خیابان و ساماندهی آنها نه با برخوردهای قهری و سلبی (همچون جمع‌آوری آنها که چند سال پیش توسط شهرداری وقت صورت گرفت) حل می‌شود و نه با این گفته که آنها درآمدهای چندصدمیلیونی دارند. در قانون موجود برای حدود ۱۱ نهاد و سازمان مسئولیت قانونی تعریف شده اما به شکل عجیبی هنوز در راستای حل این مشکل قدمی پیش گذاشته نشده‌است. بگذارید با سنجه آمارهای رسمی یک بازنگری کوتاه به این ماجرا داشته باشیم.

براساس آمارهای سازمان بهزیستی (به عنوان متولی اصلی ساماندهی کودکان کار)، ۷۵ درصد کودکان کار و خیابان سرپرست دارند، ۳۰ درصد این کودکان به مدرسه نمی‌روند، ۳۱ درصد آنها شش تا ۱۱ سال و ۹ درصد آنها زیر شش سال هستند. افزون بر آن ۶۰ درصد این کودکان نان‌آور خانواده خود هستند که نشان از تنگدستی خانواده‌هاست. با توجه به آمار، درصد بالایی از کودکان کار دارای خانواده هستند، تصور این‌که آنان از سوی باندهای مافیایی سازماندهی شده‌باشند، اشتباه است و درصد کمی از آنها مورد سوءاستفاده باندهای مافیایی قرار می‌گیرند. آنچه با آن روبه‌رو هستیم پدیده کودکان خیابانی است که دارای خانه و خانواده هستند؛ ولی بیشتر وقت خود صرف کار یا پرسه‌زنی در خیابان‌های شهر می‌کنند. برخی از این کودکان تحت تاثیر فشارهای طاقت‌فرسای اقتصادی هستند و به میل خود برای کمک به خانواده و برخی نیز تحت تاثیر اجبار والدین و بزرگترها به کار کردن در خیابان روی می‌آورند. در واقع با محرومیت از تحصیل، به اشتغال در مشاغل کاذب داوطلب می‌شوند. دوباره می‌توان با عیار آمارهای رسمی به این موضوع نگاه کرد به این معنا که باید بدانیم امروز ۸۰ درصد کودکان کار در زیرزمین‌ها و محیط‌هایی کار می‌کنند که شرایط بسیار سخت و درآمد بسیار پایینی دارند. این درصدها مربوط به سال ۸۴ است و پس از آن متأسفانه پژوهش چندانی در این زمینه انجام نشده‌است. اساسا یکی از مشکلات بزرگ در مورد آسیب‌های اجتماعی به ویژه مقوله کودکان کار، فقدان آمار دقیق است. امکان وجود باند برای بسیاری از کودکان کاری که مشاهده نمی‌شوند، وجود ندارد؛ چراکه بسیاری از کودکان در کارگاه‌های مختلف تولیدی و ... کار می‌کنند که امکان وجود باند برای آنها وجود ندارد. بنابراین، مقوله باند فقط برای درصد محدود باقی‌مانده از کودکان کار صحت دارد که در خیابان‌ها فعال هستند و تعمیم یک اقلیت به وضعیت کلی این کودکان، فقط پاک کردن صورت مسأله این آسیب اجتماعی است.

حکمت

امام صادق (ع)

بهترین راحتی و آسودگی، بی‌توقعی از مردم است.

کافی

دو پهلوی

عزت و اقتدار خیالی!

ماجرای سیلی زدن رضاخان به پیرمرد در فرودگاه

روایت‌های شفاهی بسیاری درباره اسطوره‌سازی از خاندان پهلوی وجود دارد، روایت‌هایی که هیچ استناد تاریخی در رابطه با آن وجود ندارد. در این ستون قرار است نگاهی به برخی از این روایت‌ها با ارجاع به منابع موجود رسمی بپردازیم.

شایعه: «سال ۱۳۳۸ یه شرطه عرب توی فرودگاه جده می‌زنه تو گوش یه پیرمرد ترک ارومیه‌ای. پیرمرد میاد پیش شاه شکایت. شاه بی‌درنگ سفیر عربستان رو می‌خواد، که سفیرشون ایران نبوده. میگه سرکنسول‌شون بیاد، طرف میاد کاخ مرمر؛ تو سالن انتظار. شاپور علیرضا برادر شاه و پسر رضاشاه که خیلی هم قلدر بوده داشته تنیس بازی می‌کرده ...شاه صداش می‌کنه میگه برو بزن توگوش سرکنسول عربستان ... شاهپور میگه ولی اعلیحضرت ... شاه میگه حرف نباشه! و ... ثانیه‌ای بعد ... سرکنسول عربستان با صدای غرغر و ناراحتی کاخ مرمر رو ترک می‌کنه و بعد از پنج روز مراتب عذرخواهی کتبی عربستان به ایران می‌رسه ... به اون می‌گفتن، قلدری، عزت، اقتدار.»

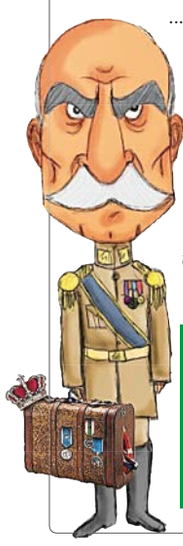

پاسخ:

اولا: شاپور علیرضا پهلوی برادر محمدرضا و فرزند رضاخان سال ۱۳۳۳ در سانحه هوایی کشته شد!

ثانیا: مراحل ساخت فرودگاه جده در سال ۱۳۵۳ شمسی آغاز و سال ۱۳۶۰ شمسی افتتاح شد! در نتیجه در سال ادعا شده در شایعه نه علیرضا پهلوی زنده بوده و نه اساسا فرودگاه جده ساخته شده بوده است!

ثالثا: سفارتخانه در پایتخت کشورها مستقر می‌شود و کنسولگری در شهرهایی که مراودات خاصی در آنجا بین دو کشور باشد. ضمن این‌که پس از سفیر، مقامی چون وزیرمختار یا کاردار عهده‌دار امور سفارتخانه است؛ لذا کنسولگری در تهران نبوده که کنسول آن احضار شود!

کیوآرکد را اسکن کنید

نکته روز

یک درمان تمام عیار

سرخارگل یک گیاه زمستانی مناسب برای جلوگیری از آنفلوآنزاست

آنفلوآنزا بعد از دو سال شروع به خودنمایی کرده‌است. فارغ از همه درمان‌های بهداشتی و داروها و واکسن‌های موجود برای درمان این بیماری، همچنان می‌دانیم پیشگیری بهترین درمان است. برای همین است که بسیاری از متخصصان بر این باورند که سرخارگل یک گیاه زمستانی تمام‌عیار برای درمان آنفلوآنزاست. این گیاه حاوی قندهایی است که باعث تولید پادتن‌های بیشتر می‌شوند. برای همین هم می‌تواند شدت و مدت آنفلوآنزا را کاهش دهد. اگر بخواهید به صورت دمنوش مصرف کنید باید یک قاشق چای‌خوری ریشه سرخارگل را در یک فنجان آب جوش ریخته و به مدت ۱۰ دقیقه دم کنید. هر روز قبل از سه وعده غذایی (صبح، ظهر، شب) یک فنجان از این محلول صاف شده را نوش جان کنید و این دوره را ۷ تا ۱۰ روز ادامه دهید.

پرسه

بیابان‌زایی به جای بیابان‌زدایی

بیابان‌زایی به‌عنوان سومین چالش مهم جامعه جهانی در قرن ۲۱ با اثرات گسترده اکولوژیکی اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی به‌ویژه فقر گسترده و تخریب منابع پایه است که بیشتر به‌واسطه فعالیت‌های انسانی و تغییرات آب‌وهوایی، فروپاشی سرزمین‌ها را دربی دارد. طبق گزارش سازمان ملل متحد، میزان بیابان‌زایی ۳۰ برابر سریع‌تر از گذشته در حال افزایش است و به‌طورمیانگین بین ۱۲ تا ۱۴ میلیون هکتار در هر سال به مساحت بیابان‌ها افزوده می‌شود و در هر روز تخریب اراضی با بیابانی شدن برای بشر حدود سه میلیارد دلار هزینه دارد. در ایران طبق آخرین برآوردها، سالانه یک میلیون هکتار به وسعت بیابان‌های کشور اضافه شده و در مقابل فقط در ۳۰۰ هزار هکتار، برنامه‌های بیابان‌زدایی اجرا شده است. همچنین ۳۰ میلیون هکتار از خاک کشور در معرض فرسایش بادی قرار دارد.

کیوآرکد را اسکن کنید

چه کسانی حقوق‌شان افزایش یافت؟

دولت که حقوق کارمندان و بازنشستگان خود را ۱۰ درصد افزایش داده بود، سرانجام بعد از گذشت حدود هفت ماه لایحه افزایش مجدد حقوق کارمندان و بازنشستگان کشوری و لشکری را به مجلس ارائه کرد که دوفوریت آن تصویب شد و براساس آن حقوق تمام مشمولان قانون خدمات کشوری و نیروهای مسلح تا سقف ۲۰ درصد افزایش خواهد یافت. در حالی این لایحه پس از گذشت هفت ماه به مجلس ارائه شد که بودجه ۹۰۰۰ میلیارد تومانی برای متناسب‌سازی حقوق کارکنان و بازنشستگان دولت برای امسال در نظر گرفته شده بود اما هنوز اجرا نشده است. این لایحه شامل تمام افرادی می‌شود که از دولت حقوق می‌گیرند از جمله کارمندان و بازنشستگان لشکری و کشوری، مستمری بگیران کمیته امداد و بهزیستی.

کیوآرکد را اسکن کنید

نگاه

اقوام در قاب

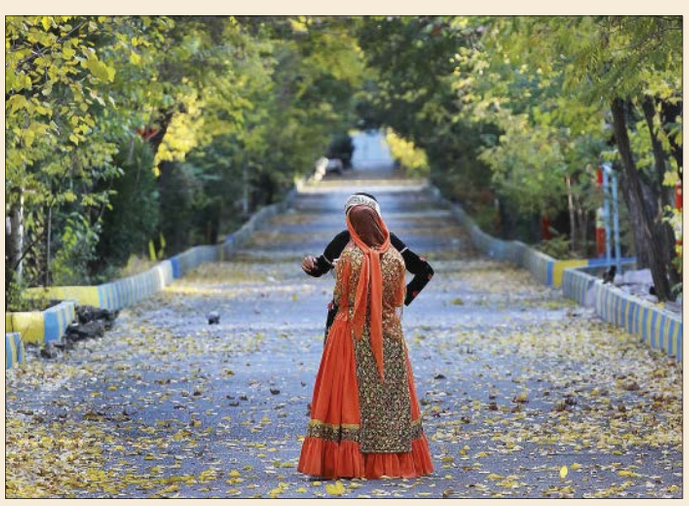

بیراه نیست بگوییم تنوع قومیتی در ایران بزرگ‌ترین ویژگی این سرزمین برای سیاحت است. تنوع اقوام در این سرزمین چنان شگفت است که تنها در فاصله چند ده کیلومتری از دو شهر شما می‌توانید با آداب و آیین‌های مختلف، غذاها، لباس‌ها و گویش‌های متفاوتی روبه‌رو شوید. این نشان از رنگارنگی خرده‌فرهنگ‌های مردمان این سرزمین دارد که برای بسیاری از سیاحان خارجی دلیل اولیه سفرشان به ایران بوده است و البته برای بدخواهان تجزیه‌خواه هدف اول، آسیب.

قاب پاییزی مجید آزاد، عکاس روزنامه جام‌جم فقط بخشی از این شگفتی را البته به زیبایی تصویر کرده است.

چهارراه

نگاهی به حمله وندال‌ها به آثار هنری که این روزها مد شده است

تروریست‌های هنری

حالا دیگر تبدیل به یک روال شده؛ منظورمان حمله به آثار هنری از سوی معترضان به تولیدکنندگان سوخت در راستای تغییرات اقلیمی است! این ماجرا از چند ماه پیش آغاز شد و در بسیاری از کشورهای اروپایی و موزه‌های مشهور، بسیاری از این افراد دست به تخریب آثاری تحت عنوان یک کنش اجتماعی پرداختند. دوستداران این آثار هنری و تاریخ هنر، اولین شاکیان این رویه بودند اما آش این اعتراض آن‌قدر شور شد که حتی فعالان محیط‌زیست هم این رویه اعتراضی را مذموم دانستند، چراکه تنها نتیجه این رفتار فقط تخریب این آثار و محروم کردن بسیاری ازجمله نسل‌های آینده از آثار فاخر هنری می‌شد که گاه از زیر سایه جنگ‌های خانمانسوز هم جان سالم به‌در برده بودند. جالب اینجاست که این آثار موزه‌ای و هنری، کمترین آسیب را در این اتفاقات می‌بینند. چون نحوه نگهداری از این آثار در کشورهای دیگر به نحوی است که می‌توانند پیش‌بینی کنند چنین اتفاقاتی می‌افتد. بنابراین این تابلوها یا در محفظه‌های شیشه‌ای برای حفظ دما و حرارت و رطوبت قرار دارند یا جلوی آنها سد شیشه‌ای وجود دارد که از بروز هر اتفاقی جلوگیری کند. البته در برخی موزه‌ها و گالری‌ها هم که از این آثار به‌خوبی نگهداری نشده، وندال‌ها کم نگذاشتند و تا می‌توانستند خرابکاری کردند. مثلا چند سال پیش یک بازدیدکننده موزه لوور فرانسه تابلوی متعلق به سال ۱۸۳۰ را با نوشته مخدوش کرد.

آزادی هدایتگر

یکی از عجیب‌ترین این اتفاقات مربوط به مخدوش کردن تابلوی «آزادی هدایتگر» اثر فردریک اوژن دلاکروا، نقاش مشهور فرانسوی است. نقاشی‌ای که مربوط به سال ۱۸۳۰ میلادی است و در موزه لوور قرار داشت. ماجرا از این قرار بود که یک زن ۲۸ ساله در بازدید از این موزه روی این تابلوی رنگ روغن نوشته است AE911 این نوشته مخفف کمپینی است که خواهان انجام تحقیقات مستقل کنگره آمریکا از حادثه ۱۱ سپتامبر است. مقامات موزه لوور اعلام کرده‌اند در حال ترمیم این تابلو هستند. این تابلو یکی از میراث‌ها و نمادهای هنری مهم دوران انقلاب فرانسه است. شارل بودلر، شاعر و منتقد هنری این نقاش را مشهورترین نقاش رمانتیک نام نهاده است.

آرامش زندگی روستایی

دو دانشجو هم که از تظاهرکنندگان جنبش‌های محیط زیستی هستند، دستان خود را به قاب یک تابلو در گالری لندن چسبانده‌اند. این تابلو یک زندگی روستایی در کنار رودخانه را به تصویر کشیده بود که توسط هنرمندی به نام جاکنستبل در سال ۱۸۲۱ میلاد کشیده شده و به نام The Hay Wain شهرت دارد. این دو دانشجو نیز از دانشگاه برایتون بوده‌اند که قبلا در تظاهرات توقف نفت حضور پیدا می‌کردند. آنها با چسباندن نقاشی بازسازی شده روی تصویر اصلی، هنر دوستان را خشمگین کرده بودند. آنها در توییت‌های مختلفی نوشته بودند این کار باور کردنی نیست. لطفا از آسیب رساندن به نقاشی‌های تاریخی و شکننده که مردم عادی با دیدن آنها لذت می‌برند، دست بردارید. چرا راه دیگری را برای رساندن پیام خود پیدا نمی‌کنید؟

شام آخر

اما یکی از معروف‌ترین آثار مورد حمله گروه فعالان محیط زیستی، تابلوی شام آخر، اثر لئوناردو داوینچی است. حامیان این گروه خود را به تابلوی بزرگ شام آخر داوینچی در آکادمی سلطنتی هم رساندند و دست‌های خود را روی قاب آن چسباندند. آنها از دولت خواستند هر چه سریع‌تر مجوزهای جدید نفت و گاز را در بریتانیا متوقف کنند! شام آخر یکی از معروف‌ترین تابلوهای داوینچی است که در این گالری اثر منسوب به جیامپیترینو، شاگرد لئوناردو به نمایش گذاشته شده بود. یکی از متجاوزان به این اثر هنری، یک زن ۴۷ ساله بوده که در جریان این اعتراض می‌گفت ما باید استخراج نفت و گاز جدید را همین الان متوقف کنیم. تا زمانی که دولت بیانیه معناداری برای این کار بدهد، از اخلال در مؤسسات هنری دست برمی‌داریم ولی تا آن زمان این اخلال ادامه خواهد داشت تا جوانان بدانند ما تمام تلاش خود را برای آنها انجام می‌دهیم.

لبخند ژوکوند

یکی از معروف‌ترین تابلوها که بارها مورد تعرض قرار گرفته، تابلوی مونالیزا در فرانسه است. فصل بهار امسال مردی که لباس پیرزنی را به تن کرده و روی صندلی چرخدار نشسته بود، ناگهان برخاست و سعی کرد شیشه ضد گلوله مونالیزا را بشکند؛ سپس اقدام به مالیدن کیک خامه‌ای روی شیشه کرد و قبل از این‌که توسط نیروهای امنیتی دستگیر شود، گل‌های در دستش را همه جا پرتاب کرد. مونالیزا که به لبخند ژوکوند هم معروف است، نام یکی از پرآوازه‌ترین تابلوهای نقاشی لئوناردو داوینچی، هنرمند مشهور ایتالیایی است که با رنگ روغن روی صفحه چوب سپیدار نقاشی شده است. این نقاشی دارای عناوینی همچون شناخته شده‌ترین، پربازدیدترین و مورد تقلید واقع شده‌ترین اثر جهان است. این اثر استثنایی در طول تاریخ چند بار ربوده شده و با این‌که بیش از ۵۰۰ سال از زمان خلق آن می‌گذرد، آسیب چندانی ندیده است.